

ІННОВАЦІЙНІ ВИДИ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ІНТЕР'ЄРНОГО ЕКОТЕКСТИЛЮ

Наведено сучасну характеристику новітніх видів сировини для виробництва інтер'єрного текстилю. Досліджено унікальні властивості інтер'єрних текстильних виробів з інноваційної еко-сировини (екологічні, гігієнічні, антибактеріальні, лікувальні та ін.). Наведено детальну їх характеристику, а також визначено переваги нових видів волокон над традиційними вовняними, бавовняними, лляними, конопляними.

Ключові слова: інтер'єрний текстиль, властивості, асортимент, екологічна безпечність.

B. Semak, H. Pushkar

INNOVATIVE TYPES OF RAW MATERIALS FOR PRODUCTION OF INTERIOR ECO-TEXTILES

The Article presents the current characterization of new types of raw materials for the production of interior textiles and investigates the unique properties of interior textiles made of innovative eco raw materials (environmentally friendly, hygienic, antibacterial, healing, etc.). It also provides a detailed description of them, as well as determines advantages of new types of fibres over traditional wool, cotton and linen fibres.

Keywords: interior textile, properties, range of products, ecological safety.

Вступ Відомо, що ринок інтер'єрного еко-текстилю стрімко розвивається у всьому світі. Необхідно зазначити, що на даному ринку провідну роль відіграє переважно не масовий, а його індивідуальний попит. У зв'язку з домінантністю індивідуального попиту на ринку еко-текстилю активно розвиваються інноваційні напрямки у виробництві інтер'єрного еко-текстилю. Ринок інноваційного еко-текстилю в нашій країні формується поступово. Цьому також сприяє обрання Україною курсу до зближення з Європейським Союзом.

Вимоги до інноваційних волокон. Головним критерієм під час вибору будь-якого інтер'єрного виробу звичайно є волокнистий склад, тому що саме від нього залежить якість виробу, включаючи його екологічну безпечність. Згідно з еколого-гігієнічними вимогами, які затверджені у санітарних правилах і нормах, постільна білизна, зокрема для дітей, повинна виготовлятися винятково з натуральної сировини. Найчастіше використовуються бавовна, льон чи шовк.

У свою чергу, властивості текстильних матеріалів повинні забезпечувати дотримання найважливіших вимог до інтер'єрного текстилю. Наприклад, для постільної та столової білизни, виробів домашнього вжитку найголовнішими характеристиками є [1, 2]:

- ✓ екологічна безпечність (відсутність токсичності та потенційних алергенів);
- ✓ гігроскопічність, повітропроникність, вологовіддача;
- ✓ стійкість до багаторазового прання, чищення;

✓ зносостійкість, формостійкість, м'якість, відповідна теплоізоляція тощо.

Наприклад, постільна білизна, виготовлена з натуральної сировини, є найбільш гігієнічною порівняно з постільною білизною, яка виготовлена з хімічних волокон та ниток, що може призводити до хронічних алергій, шкіряних захворювань, загрози захворювання на астму, головного болю та ін.

Відомо, що потреби у високоякісному інтер'єрному текстилі досить великі та різноманітні і вироби інтер'єрного призначення завжди користувалися й користуються стабільним попитом як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках [1]. Варто відзначити, що сьогодні, окрім використання для виробництва інтер'єрного еко-текстилю традиційної бавовняної, лляної, вовняної, конопляної сировини, стало актуальним застосування новітнього виду волокна з бамбука. Також можна впевнено стверджувати: сьогодні бамбук розглядається саме як екологічний ресурс для текстильної промисловості. Асортимент бамбукового інтер'єрного текстилю є досить різноманітним. Він включає інтер'єрні текстильні матеріали і вироби різного цільового призначення (текстильні матеріали і вироби для оздоблення вікон, меблеві текстильні матеріали, шпалери, постільна і столова білизна, вироби домашнього вжитку тощо). Розглянемо найбільш популярні текстильні вироби з бамбукового волокна в нашій країні.

Бамбукова постільна білизна та вироби домашнього вжитку. Варто зауважити: сьогодні особливо актуальною на українському ринку є високоякісна постільна білизна з бамбука. Дослідження

показали, що білизна з бамбука порівняно з традиційною бавовняною і лляною володіє багатьма перевагами, а саме [3]:

- антимікробні властивості, тому що бамбукове волокно містить природний компонент “bamboo kun”, завдяки якому відбувається запобігання розмноженню патогенних мікроорганізмів;

- гігроскопічні властивості, які дають можливість постільній білизні створювати комфортні умови для сну, адже бамбукове волокно має пористу структуру, добре вбирає вологу, а також випаровує її;

- висока м'якість, тому що бамбукове волокно є м'якішим від бавовни і за якістю є схожим до шовку;

- міцність і висока зносостійкість;

- екологічна безпечність, оскільки бамбукове волокно є натуральним і екологічно чистим, а бамбук культивується в екологічно чистих районах, швидко росте і не потребує добрив.

У результаті досліджень з'ясувалося, що більшість мікроорганізмів на поверхні матеріалу з бамбукового волокна гине, і з часом цей ефект зберігається навіть після багаторазового прання. З бамбукового волокна виготовляють не тільки високоякісну постільну білизну, але й наповнювачі для подушок і ковдр [3].

Досить популярними серед споживачів є бамбукові ковдри. Вони мають високу м'якість, теплоізоляцію, антибактеріальні властивості та відповідну вологовіддачу. Завдяки “легкості” бамбукового наповнювача у ковдрах спостерігається відмінна циркуляція повітря, вони є досить легкими та можуть піддаватися багаторазовому пранню і при цьому не втрачати свої природні антибактеріальні властивості та естетичний зовнішній вигляд [3].

Бамбукові подушки є особливо м'якими, мають відмінні вентиляційні властивості, оскільки бамбукове волокно допомагає боротися з потовиділенням, внаслідок чого волога швидко поглинається і випаровується. У подушках із бамбуковим наповнювачем не заводяться пилові кліщі, тому вони відмінно підходять для людей, які мають алергію й хворі на астму.

Бамбукові рушники (банні, кухонні) мають високу гігроскопічність, блиск, м'якість, антибактеріальні властивості. Бамбукові рушники відрізняються також здатністю знищувати запахи. Дослідження показали, що бамбукові рушники з вмістом бавовняного волокна мають достатню гігроскопічність і підвищену зносостійкість [5].

Бамбукові серветки для миття посуду є новинкою на українському ринку. Такі серветки виготовляють із бамбукових мікроволокон. Серветки ефективно видаляють жир і бруд із посуду та кухонних поверхонь без використання миючих засобів. Природні антибактеріальні властивості, а також дезодоруючі властивості дозволяють ефективно знищувати бактерії і видаляти неприємні запахи. Серветки легко перуться і придатні для багаторазового використання, а також протягом тривалої експлуатації не накопичують запахи. Завдяки природним компонентам, таким як: зелений пектин, бамбуковий мед,

амінокислоти, – серветки сприяють зволоженню шкіри рук. У роздрібній торговельній мережі є досить поширеними та користуються великим попитом серветки для миття скла, підлоги, чищення меблів, кахельно та ін. [3].

Види інноваційних волокон для виробництва інтер'єрного текстилю. Для виготовлення виробів інтер'єрного призначення використовують також інноваційні волокна, які отримані з таких природних полімерів, як: кукурудзяний крохмаль, масляниста соя, водорості, оплодні горіхів кокосової пальми, штучне целюлозне волокно з деревини евкالیптового дерева, хітозанвмісні волокна.

Варто зауважити, що сьогодні багато зарубіжних фірм випускають постільну білизну з манільського прядива, коноплі, кокосового волокна, джуту, рамі й сизалю. Волокнами-“новинками” у виробництві постільної білизни є: кропива; кипарис Хиноки; волокно, виготовлене з торфу, та ін. [4].

Кропива – це натуральне ековолокно, яке володіє гігроскопічними властивостями, а також має високу міцність і теплоізоляційну здатність. Важливою ознакою є те, що рослині під час зростання не потрібні ні вода, ні пестициди для пришвидшення росту.

Кипарис Хиноки – ековолокно, яке характеризується антибактеріальними властивостями, волокно також володіє лікувальними властивостями і має сприятливу дію на організм людини. Дане волокно отримується з відходів дерева кипарис під час його переробки.

Торф, що використовується як текстильне волокно, а також як добриво і горюча речовина, є екологічно чистою сировиною. Волокна, отримані з торфу, мають трубчасту структуру, тому постільні вироби з них є легкими, характеризуються високими гігроскопічними та теплоізоляційними властивостями. Також необхідно зазначити, що волокна з торфу володіють антисептичними властивостями та є гіпоалергенними.

Волокна з шкаралупи кокосів характеризуються термозберігаючими і дезодоруючими властивостями. Завдяки своїй пористій структурі виготовлені з них вироби мають високу гігроскопічність і є легкими, а також гіпоалергенними. В Японії також навчилися випускати текстильне волокно з відходів виробництва цукру із цукрового очерету. Наприклад, якщо це волокно об'єднати з кокосовим та бавовняним волокном, то можна отримати текстильні матеріали з новими властивостями. Такі текстильні матеріали є на дотик сухими і водночас освіжаючими, “дихаючими”, з відповідними антибактеріальними і дезодоруючими характеристиками [4].

Що стосується апоцинума (різновид конопель), то це волокно навчилися виробляти в Китаї ще в древні часи. Воно схоже на шовк, на дотик нагадує бавовну і володіє міцністю льону. Вирощування цієї рослини дозволяє боротися також зі спустілістю земель. Волокна з апоцинума мають лікувальні властивості та знижують артеріальний тиск.

Необхідно зазначити, що наведені вище ековолокна використовують не тільки для виробництва

постільної і натільної білизни, а також для інтер'єрних виробів різного цільового призначення.

Недавно сфера матеріалознавства поповнилася черговим винаходом у Німеччині. Німецьким мікробіологом розроблена технологія одержання ековолокна на основі білків, виділених із кисломолочних продуктів – основи спеціальної суміші, яка піддається нагріву і продавлюється шнеком через своєрідне “сито”. Легкий і міцний екоматеріал може конкурувати з натуральним шовком і в майбутньому швидше за все перевершить його за якістю, адже вироби “з кислого молока” не втрачають форму і відмінно переносять прання. Вартість виробництва такого матеріалу набагато нижча, ніж витрати на виготовлення шовку. До того ж, вихідна сировина – відбраковане низькосортне молоко, – доступний і екологічно чистий продукт [6].

Важливу роль, окрім використовуваних волокон для виробництва постільної білизни, відіграє оброблення текстильних матеріалів (основне, кінцеве, спеціальне). На нашу думку, для фарбування інтер'єрного текстилю повинні використовуватися нетоксичні марки синтетичних барвників та препарати для її вибілювання [1]. Текстильні матеріали, пофарбовані рослинними екобарвниками, характеризуються високою екологічною безпекою, а також їм можуть надаватися під час фарбування нові властивості: лікувальні, антимікробні та ін. [1].

Висновки. Отже, використання різних видів ековолокон для виробництва інтер'єрного текстилю дозволяє розширити і збагатити існуючий його асортимент, надати нові та розширити існуючі функціональні властивості, а також отримати на цих матеріалах і виробих нові корисні ефекти: лікувальні, антимікробні, – і тим самим задовольнити найвибагливіші потреби споживачів. Вважаємо за доцільне продовжити роботу над вивченням основних

споживних властивостей інтер'єрних текстильних матеріалів із інноваційних видів волокон, для детальної товарознавчої характеристики асортименту цих виробів, його новизни, оптимальності та оригінальності, що, в свою чергу, дозволить поглибити комплексну характеристику текстильних матеріалів і виробів даного призначення в підручниках і посібниках для студентів товарознавчо-комерційного факультету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пушкар Г. О. Інтер'єрний текстиль: товарознавчі аспекти формування асортименту та якості : монографія / Г. О. Пушкар. – Львів : Магнолія 2006, 2013. – 176 с.

2. Пушкар Г. О. Класифікація і характеристика функціональних властивостей інтер'єрного текстилю / Г. О. Пушкар, Б. Д. Семак // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2013. – № 5. – С. 124-131.

3. Домашній текстиль из бамбука: екологічної некуда : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mdt.com.ua>.

4. Биохлопок, эковолокна и биополимеры : [Електронний ресурс] // Модное белье. – 2010. – №40. – С. 150-152. – Режим доступу до журн.: <http://www.modnoe.ru>.

5. Поліщук Л. В. Властивості рушникових виробів з вмістом бамбукового волокна / Л. В. Поліщук, О. В. Калашник // Матеріали 1-ої міжнар. наук.-практ. конф. “Формування і оцінювання асортименту, властивостей та якості непродовольчих товарів”, 22 листопада 2013 р. / [відп. ред. П. О. Куцук]. – Львів : Львівська комерційна академія, 2013. – Ч. II. – С. 111-113.

6. Одяг з молока : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekostyle.net/z_moloka.html.